24/12/2022

Κύπρος: Τι αναφέρει ο Καταστατικός Χάρτης για την εκλογή νέου Αρχιεπισκόπου

Αυτοκέφαλες Εκκλησίες / Εκκλησία της Κύπρου

Σύμφωνα με την τελευταία αναθεώρηση του Καταστατικού Χάρτη που έγινε το 2010 – μετά την εκλογή του Αρχιεπισκόπου Κύπρου Χρυσοστόμου Β' – έγιναν αλλαγές στον τρόπο συμμετοχής των λαϊκών στην ανάδειξη Επισκόπου. Ο λαός ψηφίζει όποιον κληρικό έχει τα κατάλληλα προσόντα και η Ιερά Σύνοδος επιλέγει ανάμεσα στους τρεις υποψηφίους που έχουν Τα περισσότερα προσόντα.

Σημειώνεται ότι με την ανάληψη των καθηκόντων του, ο **μακαριστός Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος,** έθεσε ως βασικό στόχο την καλύτερη λειτουργία της **Εκκλησίας της Κύπρου**. Η αρχή έγινε με τον εκσυγχρονισμό του **Καταστατικού Χάρτη της Εκκλησίας της Κύπρου**. Αναφορικά με την αλλαγή

στον τρόπο εκλογής του Αρχιεπισκόπου και των Μητροπολιτών, το θέμα αυτό απασχόλησε ιδιαίτερα την Ιερά Σύνοδο το 2010 η οποία είχε αλλεπάλληλες ολοήμερες συνεδριάσεις. Και αυτό λόγω της ιδιαιτερότητας του τρόπου εκλογής που ακολουθείτο στην Εκκλησία της Κύπρου, αλλά και του κλίματος που είχε διαμορφωθεί κατά τη διάρκεια της μακράς προεκλογικής περιόδου της προτελευταίας αρχιεπισκοπικής εκλογής που είχε οδηγήσει στην εκλογή του **Χρυστοστόμου Β'.**

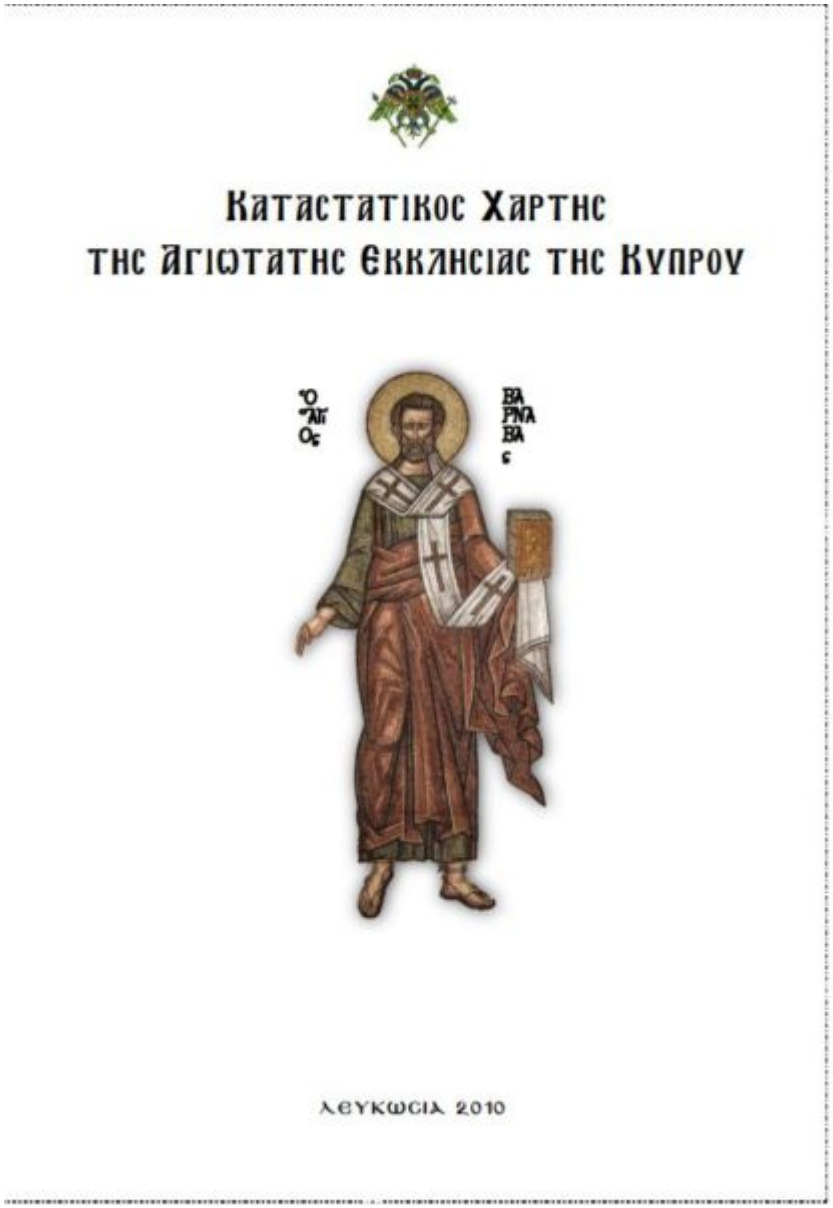

Η Ιερά Σύνοδος στον **Καταστατικό Χάρτη** του 2010 εισήγαγε τον νέο τρόπο εκλογής των Επισκόπων: Ο λαός να ψηφίζει οποιοδήποτε κληρικό έχει τα απαιτούμενα προσόντα και η Ιερά Σύνοδος να επιλέγει ανάμεσα στους τρεις υποψηφίους που θα πάρουν τις περισσότερες ψήφους. *«Έτσι και ο λαός δεν θα παραγκωνίζεται, αλλά και η εκλογή θα γίνεται σύμφωνα με τους Ιερούς Κανόνες»,* είχε πει ο Μακαριστός Αρχιεπίσιοπος Κύπρου Χρυσόστομος Β' κάνοντας αναδρομή

στον τρόπο εκλογής επισκόπων.

«Στην προ των Οικουμενικών Συνόδων περίοδο το δικαίωμα της εκλογής του Επισκόπου είχαν αυστηρών οι Επίσκοποι. Ο λαός αναφερόταν μόνο στα προσόντα που είχε ο άξιος για το αξίωμα ή αποδεχόταν τον υπό των Επισκόπων εκλεγόμενο», είχε πει ο Μακαριστός Αρχιεπίσκοπος Κύπρου υπογραμμίζοντας:

«..Στην Κύπρο τόσο ο Καταστατικός Χάρτης του 1914 όσο του 1980 διελάμβαναν τη συμμετοχή του λαού στην εκλογή Ειδικών Αντιπροσώπων στην αρχή και Γενικών αργότερα οι οποίοι μαζί με αριθμό οφφικιάλων και τα μέλη της Ιεράς Συνόδου εξέλεγαν τον Επίσκοπο, Αρχιεπίσκοπο ή Μητροπολίτη. Ο ρόλος της Ιεράς Συνόδου στην περίπτωση αυτή είναι υποβαθμισμένος και η εκτροπή από τα παραδεδομένα έκδηλη. Μπορούσε να εκλεγεί Μητροπολίτης ή Αρχιεπίσκοπος κάποιος ο οποίος να μην είχε λάβει έστω μια επισκοπική ψήφο. Η εκ των υστέρων άρνηση της Ιεράς Συνόδου να επικυρώσει μια εκλογή δεν είναι εύκολη υπόθεση. Επιθυμούσα να υπερβεί την πιο πάνω δυσκολία που προέρχεται από αθέτηση Ιερών Κανόνων αλλά και έχουσα υπόψη τις έριδες που αναπτύσσονται ανάμεσα στο λαό και τις προσπάθειες που καταβάλλονται για επηρεασμό των εκλεγομένων Αντιπροσώπων η Ιερά Σύνοδος στο νέο Καταστατικό Χάρτη εισάγει νέο τρόπο εκλογής των Επισκόπων. Ο λαός να ψηφίζει οποιοδήποτε κληρικό έχει τα απαιτούμενα προσόντα και η Ιερά Σύνοδος να επιλέγει ανάμεσα στους τρεις υποψηφίους που θα πάρουν τις περισσότερες ψήφους. Έτσι και ο λαός δεν θα παραγκωνίζεται και η εκλογή θα γίνεται σύμφωνα με τους Ιερούς Κανόνες”.

Ο Καταστατικό Χάρτης

Τι προβλέπει ο Καταστατικός Χάρτης της Εκκλησίας της Κύπρου για την Εκλογή Αρχιεπισκόπου

Άρθρο 19

Εκλογή Αρχιεπισκόπου

1. Αμέσως μετά τη χηρεία του Αρχιεπισκοπικού Θρόνου, ο πρώτος κατά την τάξη, από τους εν ενεργεία Μητροπολίτες αναλαμβάνει την προσωρινή διοίκησή του, ως τοποτηρητής μέχρι την εκλογή και ενθρόνιση του νέου Αρχιεπισκόπου. Αν ο καλούμενος Τοποτηρητής κωλύεται, ή αποποιείται, αναλαμβάνει ο επόμενος κατά την τάξη, από τους εν ενεργεία Μητροπολίτες.

2. Ο Τοποτηρητής ασκεί την προσωρινή διοίκηση της αρχιεπισκοπής μόνο στα συνήθη και απαραίτητα , για την εύρυθμη λειτουργία της, χωρίς να επιτρέπεται κατά τα λοιπά οποιαδήποτε μεταβολή στο καθεστώς είτε των προσώπων είτε των πραγμάτων.

Άρθρο 20

Εκλόγιμοι για τον Αρχιεπισκοπικό Θρόνο είναι: α) όλοι οι Αρχιερείς της Εκκλησίας της Κύπρου, και β) όσοι έχουν τα, κατά το άρθρο 30, προς αρχιερατεία προσόντα

Άρθρο 21

1. Ο τοποτηρητής του Αρχιεπισκοπικού Θρόνου έχει την υποχρέωση να στείλει, εντός δέκα ημερών από τη χηρεία του Θρόνου, δύο εγκυκλίους, μία προς τους εφημέριους, με την οποία εντέλλεται την κατάρτιση, ή αναθεώρηση των εκλογικών καταλόγων, εντός δεκαπέντε ημερών από την έκδοση της εγκυκλίου, και μία δεύτερη προς όλο το πλήρωμα της Εκκλησίας, με την οποία ορίζει την ημέρα για την εκλογή του τρίτου προσώπου, εντός 40 ημερών από τη χηρεία του Θρόνου.

Η παράταση των προθεσμιών είναι δυνατή μόνο για εξαιρετικούς λόγους, με απόφαση της Ιεράς Συνόδου.

2. Η Ιερά σύνοδος σε περίπτωση αδυναμίας του τοποτηρητή να ανταποκριθεί στις παραπάνω υποχρεώσεις του, μπορεί να αναθέσει την τοποτηρητεία στον επόμενο, κατά την τάξη, Μητροπολίτη κ.ο.κ

Άρθρο 22

Η διαδικασία εκλογής για την ανάδειξη Αρχιεπισκόπου, διεξάγεται σε δύο στάδια: α) την κατάρτιση του τριπροσώπου, με καθολική ψηφοφορία και β) την εκλογή του Αρχιεπισκόπου από την Ιερά σύνοδο.

Άρθρο 23

1. Κατά την ημερομηνία που ορίστηκε από τον Τοποτηρητή στην αποσταλείσα εγκύκλιο, διεξάγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία, εκλογές, για την κατάρτιση του τριπροσώπου. Δικαίωμα ψήφου έχουν όλοι οι ορθόδοξοι χριστιανοί ηλικίας άνω των 18 ετών, όσοι διαμένουν μόνιμα, τουλάχιστον από ενός έτους στην Κύπρο και είναι εγγεγραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο ψηφοφόρων, ο οποίος εγκρίνεται από την Ιερά σύνοδο.

2. Ο κατάλογος των εκλογέων κάθε ενορίας, ή κοινότητας, δημοσιεύεται με ανάρτησή του στους Ιερούς Ναούς και στην ηλεκτρονική σελίδα της Εκκλησίας της Κύπρου. Καθένας, που έχει έννομο συμφέρον, δικαιούται να υποβάλει εντός τριών ημερών, μέσω του ιερέως της ενορίας, ένσταση για τον κατάλογο στον οικείο Αρχιερέα. Ο Αρχιερέας αφού εξετάσει τις ενστάσεις, αποφαίνεται αιτιολογημένα και ανέκκλητα, πέντε μέρες το αργότερο πριν από την καθορισμένη, για την εκλογή του τριπροσώπου, ημερομηνία.
3. Για τον καταρτισμό του καταλόγου των εκλογέων και την τήρηση της εκλογικής διαδικασίας , η Ιερά σύνοδος μπορεί, για την ομαλή διεξαγωγή των εκλογών, να συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες του κράτους.
4. Σε κάθε ενορία χρέη Εφορευτικής Επιτροπής εκτελεί η Ενοριακή Επιτροπή. Σε ενορίες, όπου θα υπάρξουν περισσότερα εκλογικά κέντρα, η Εφορευτική Επιτροπή ορίζεται από τον οικείο Αρχιερέα.
5. Κάθε ψηφοφόρος δικαιούται να ψηφίσει έναν από τους εκλογίμους για την κατάρτιση του τριπροσώπου.
6. Κάθε ψηφοδέλτιο είναι λευκό και φέρει τη σφραγίδα της Εφορευτικής Επιτροπής. Ο ψηφοφόρος να γράφει ιδιοχείρως το όνομα του προς αρχιεπισκοπείαεκλογίμου της προτιμήσεώς του. Εάν ο ψηφοφόρος αδυνατεί να εκφράσει γραπτώς τη βούλησή του, ο πρόεδρος της Εφορευτικής Επιτροπής είναι υποχρεωμένος να αναγράψει στο ψηφοδέλτιο το όνομα, που υποδεικνύεται από αυτόν.

Άρθρο 24

1. Μετά την ολοκλήρωση της καταμέτρησης των ψήφων στα εκλογικά κέντρα, τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας αποστέλλονται στον Τοποτηρητή. Κάθε ψηφοφόρος μπορεί να υποβάλει, εντός τριών ημερών, στην Ιερά σύνοδο ενστάσεις για την εκλογική διαδικασία. Εντός πέντε ημερών, από το πέρας της προθεσμίας υποβολής των ενστάσεων, η Ιερά σύνοδος συγκαλείται από τον Τοποτηρητή, αποφαίνεται οριστικά για αυτές και προχωρεί, στη συνέχεια, στην επικύρωση των αποτελεσμάτων και στην κατάρτιση του τριπροσώπου, από τα τρία πρόσωπα που πλειονοψήφησαν. Σε περίπτωση ισοψηφίας, διενεργείται κλήρωση κατά τη συνεδρίαση της Ιεράς Συνόδου. Εντός τριών ημερών από την κατάρτιση του τριπροσώπου, η Ιερά σύνοδος συγκαλείται από τον Τοποτηρητή για την εκλογή του Αρχιεπισκόπου.
2. Πριν από την εκλογή τελείται Θεία Λειτουργία στον Καθεδρικό Ναό από τον τελευταίο, κατά την τάξη, από τους μη περιλαμβανομένους στο τριπρόσωπο

εν ενέργεια Μητροπολίτες. Στη συνέχεια, η Ιερά σύνοδος συνέρχεται στο Μεγάλο Συνοδικό και προβαίνει στην εκλογή με μυστική ψηφοφορία.

3. Αρχιεπίσκοπος αναδεικνύεται από το τριπρόσωπο εκείνος που συγκέντρωσε την απόλυτη πλειοψηφία των μελών της Ιεράς Συνόδου. Αν αυτή δεν επιτευχθεί, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται, στην ίδια συνεδρίαση της Ιεράς Συνόδου, μεταξύ των δύο προσώπων που πλειονοψήφησαν, και Αρχιεπίσκοπος αναδεικνύεται εκείνος που λαμβάνει τις περισσότερες ψήφους. Στην περίπτωση ισοψηφίας διενεργείται κλήρωση. Μετά την εκλογή του Αρχιεπισκόπου τα μέλη της Ιεράς Συνόδου κατέρχονται στον Καθεδρικό Ναό για την τέλεση της Κανονικής Πράξεως.
4. Η χειροτονία, εάν ο εκλεγμένος δεν είναι Αρχιερεύς, και η ενθρόνιση γίνονται εντός 15 ημερών από την εκλογή. Η εκλογή του νέου Αρχιεπισκόπου, καθώς και η ημερομηνία ενθρονίσεώς του ανακοινώνονται από τον Τοποτηρητή στους Προκαθημένους των Ορθοδόξων Εκκλησιών.
5. Εφόσον, κατά τη διαδικασία της εκλογής, ο Τοποτηρητής παραλείψει να εφαρμόσει τις διατάξεις του Καταστατικού Χάρτη ή αμελήσει να συγκαλέσει την Ιερά σύνοδο, αυτή συγκαλείται από τον επόμενο την ταξη Μητροπολίτη κ.ο.κ., ο οποίος αναλαμβάνει εφεξής και την τοποτηρητεία.

Άρθρο 30

Προσόντα των προς αρχιερατεία εκλογίμων

1. Εκλόγιμοι προς αρχιερατεία είναι οι άγαμοι κληρικοί (πρεσβύτεροι, ή διάκονοι), που έχουν τα εξής προσόντα: α) πτυχίο αναγνωρισμένης Ορθόδοξης Θεολογικής Σχολής, β) δεκαετή ευδόκιμη διακονία με την ιδιότητα του κληρικού, ή μοναχού, και γ) ηλικία 35 ετών συμπληρωμένη.
2. Η Ιερά σύνοδος έχει τη δυνατότητα, σε ιδιαζόντως εξαιρετικές περιπτώσεις, να δεχθεί ως εκλόγιμο και κληρικό, εγνωσμένου ήθους και κύρους, που δεν έχει πτυχίο Θεολογικής Σχολής.

Ιστορικά στοιχεία από την εκλογή Επισκόπων όπως τα είχε παρουσιάσει

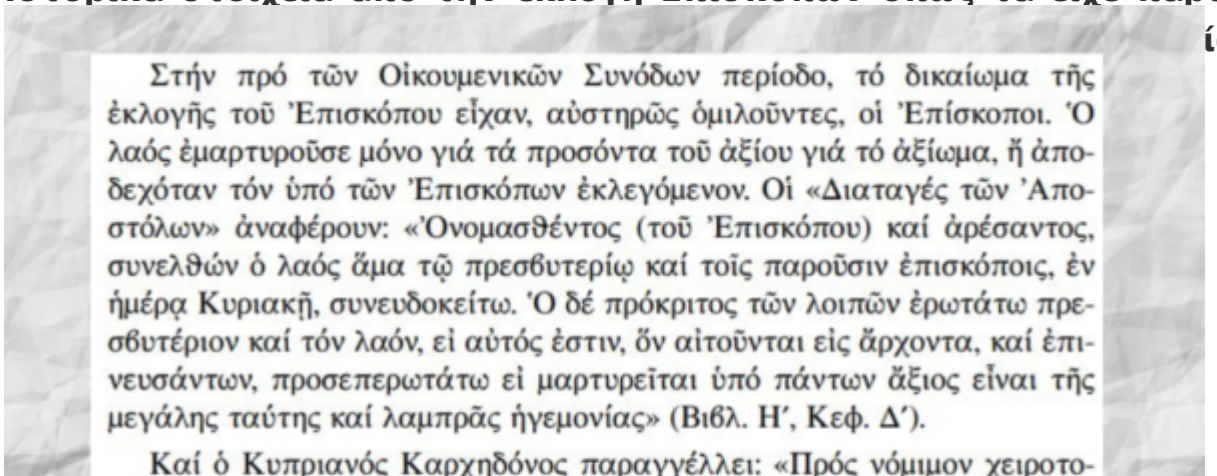

Στήν πρό τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων περίοδο, τό δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἐπισκόπου εἶχαν, αὐστηρῶς ὁμιλοῦντες, οἱ Ἐπίσκοποι. Ὁ λαός ἐμαρτυροῦσε μόνο γιά τά προσόντα τοῦ ἀξίου γιά τό ἀξίωμα, ἤ ἀποδεχόταν τόν ὑπό τῶν Ἐπισκόπων ἐκλεγόμενον. Οἱ «Διαταγές τῶν Ἀποστόλων» ἀναφέρουν: «Ὀνομασθέντος (τοῦ Ἐπισκόπου) καί ἀρέσαντος, συνελθών ὁ λαός ἅμα τῷ πρεσβυτερίῳ καί τοῖς παροῦσιν ἐπισκόποις, ἐν ἡμέρᾳ Κυριακῇ, συνευδοκείτω. Ὁ δέ πρόκριτος τῶν λοιπῶν ἐρωτάτω πρεσβυτέριον καί τόν λαόν, εἰ αὐτός ἐστιν, ὅν αἰτοῦνται εἰς ἄρχοντα, καί ἐπινευσάντων, προσεπερωτάτω εἰ μαρτυρεῖται ὑπό πάντων ἄξιος εἶναι τῆς μεγάλης ταύτης καί λαμπρᾶς ἡγεμονίας» (Βιβλ. Η′, Κεφ. Δ′).

Καί ὁ Κυπριανός Καρχηδόνος παραγγέλλει: «Πρός νόμιμον χειροτο-

ίαση του

α) Ὁ ὑπό τοῦ Ἰουστινιανοῦ, διά τῆς 123ης Νεαρᾶς, θεσπισθείς, κατά τόν ὁποῖο ἡ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων ἔπρεπε νά ἐκλέξει ἕναν ἀπό τρεῖς ὑποψηφίους, τούς ὁποίους «οἱ κληρικοί καί οἱ πρῶτοι τῆς πόλεως» ἐψήφιζαν, «προκειμένων τῶν ἁγίων εὐαγγελίων».

β) Ὁ ὑπό τοῦ Νικηφόρου Φωκᾶ εἰσαχθείς, κατά τόν ὁποῖο τό δικαίωμα τῆς πρότασης, ἤ τοῦ διορισμοῦ, τοῦ Ἐπισκόπου ἀνήκει στόν Βασιλέα, ἐνῶ ἡ Σύνοδος ἐγκρίνει, ἤ ἐπικυρώνει.

Οἱ τρεῖς πιό πάνω τρόποι ἐπικράτησαν ἀνά τούς αἰῶνες στήν ἐκλογή Ἐπισκόπων. Καί στούς τρεῖς εἶναι κυρίαρχος ὁ ρόλος τῆς Συνόδου, ἀπό τήν ὁποία πηγάζει καί ἡ ἐξουσία τοῦ Ἐπισκόπου.

Ἀπό τόν 19ο αἰῶνα, ὅμως, μέ τήν ἀνακήρυξη τῶν νέων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ἄρχισαν νά παρατηροῦνται παρεκκλίσεις ἀπό τόν πιό πάνω τρόπο ἐκλογῆς. Στήν Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας π.χ., ἡ ἐκλογή τῶν Ἐπισκόπων γινόταν, μέχρι πρόσφατα, ἀπό Συνέλευση, στήν ὁποία, ἐκτός τῶν Ἐπισκόπων, λάμβαναν μέρος Βουλευτές, Γερουσιαστές καί τοπικοί ἄρχοντες. Ἀλλοῦ ἡ συμμετοχή λαϊκῶν περιορίζεται στήν ἐκλογή Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας.

Διαβάστε επίσης:

Σήμερα η εκλογή του νέου Προκαθημένου της Εκκλησίας της Κύπρου – Η διαδικασία

Αύριο η Κύπρος εκλέγει νέο Αρχιεπίσκοπο

Ο Κύκκου καλεί τους ιεράρχες να ψηφίσουν τον Λεμεσού σεβόμενοι την επιθυμία του λαού

Κύπρος: Στις 24 Δεκεμβρίου εκλέγεται ο νέος Αρχιεπίσκοπος (ΒΙΝΤΕΟ/ΦΩΤΟ)

Κύπρος: Τρεις ενστάσεις για τις Αρχιεπισκοπικές – Ανοιχτό το ενδεχόμενο συνεδρίασης της Ιεράς Συνόδου το Σάββατο